มาตรการที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการ

ถุงพลาสติก

เป้าหมายของการวิจัย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ศึกษาวิจัย
โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ศึกษามาตรการ การจัดการถุงพลาสติก ในประเทศไทยและต่างประเทศ
- หาแนวทางการสื่อสารต่อสาธารณชนที่เกี่ยวข้อง ในการลดการใช้ถุงพลาสติก
- ศึกษามาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของประชาชน ในการลดการใช้ ถุงพลาสติก

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

ข้อสรุปจากการเสวนา

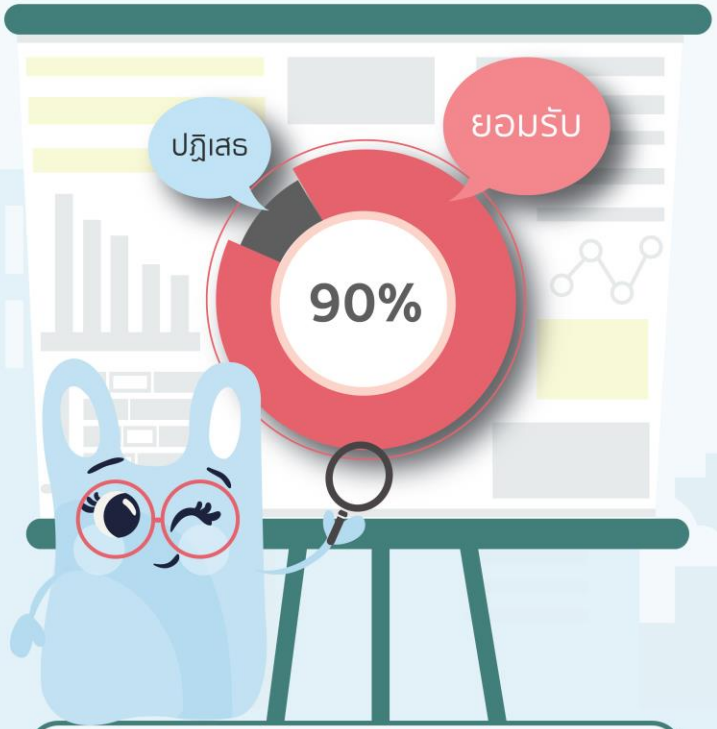

จากการวิจัยกลุ่มประชาชน 2,000 ตัวอย่าง
ร้อยละ 90 เห็นด้วยว่าถุงพลาสติกเป็นปัญหา
และยอมรับค่าธรรมเนียมถุงละ 1 บาท

การลดการใช้ถุงพลาสติก ต้องคำนึงถึงการ
ใช้วัสดุอื่นทดแทนจะเป็นปัญหาหรือไม่

กลไกรัฐต้องให้การส่งเสริมการลดการใช้
ถุงพลาสติกอย่างจริงจัง การเก็บค่าธรรมเนียม
ต้องบริหารจัดการเงินที่ได้อย่างชัดเจน

ภาครัฐต้องส่งเสริมการลดการใช้ถุงพลาสติก
อย่างจริงจัง และ**ทุกภาคส่วนต้องให้ความร่วมมือ**

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

จังหวัดที่อยู่อาศัย

กรุงเทพและปริมณฑล 16.76%

จังหวัดอื่นๆ 83.24%

การศึกษา

ประถมศึกษา/ต่ำกว่า	9.51%
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	33.38%
อนุปริญญา/เทียบเท่า	13.28%
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	39.75%
ปริญญาโท	3.87%
สูงกว่าปริญญาโท	0.20%

การเดินทางไปซุปเปอร์มาเก็ต

เดิน	1.67%
รถยนต์ส่วนตัว	42.79%
รถประจำทาง	15.10%
แท็กซี่/ตุ๊กๆ	2.65%
รถจักรยานยนต์	37.79%

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งสิ้น 2,040 ตัวอย่าง

เพศชาย 37.21%

เพศหญิง 62.76%

อายุ เฉลี่ย 34.75 ปี

รายได้ เฉลี่ย 16,200.73 บาท/เดือน

อาชีพ

ข้าราชการ/ลูกจ้างของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	13.68%
พนักงานเอกชน	19.71%
เจ้าของธุรกิจ/อาชีพอิสระ/ค้าขาย	18.63%
ผู้ใช้แรงงาน/รับจ้างทั่วไป	17.06%
เกษตรกร/ประมง	5.98%
นักเรียน/นักศึกษา	19.22%
พ่อบ้าน/แม่บ้าน/เกษียณอายุ/ว่างงาน	5.74%

สถานที่จับจ่ายซื้อสินค้า

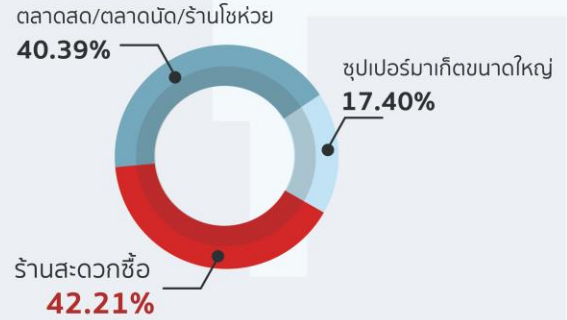

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

พฤติกรรมการจับจ่ายสินค้า และปริมาณการใช้ถุงพลาสติก

1

ร้านสะดวกซื้อ

(เช่น 7-11, แฟมิลี่มาร์ท, 108ช็อป)

ซื้อสินค้า **3.9** ครั้งต่อสัปดาห์

ใช้ถุง **2.4** ใบต่อครั้ง

2

ตลาดสด/ตลาดนัด/โชห่วย

ซื้อสินค้า **3.5** ครั้งต่อสัปดาห์

ใช้ถุง **4.1** ใบต่อครั้ง

3

ซุปเปอร์มาเก็ตขนาดใหญ่

ซื้อสินค้า **2.6** ครั้งต่อสัปดาห์

ใช้ถุง **4.4** ใบต่อครั้ง

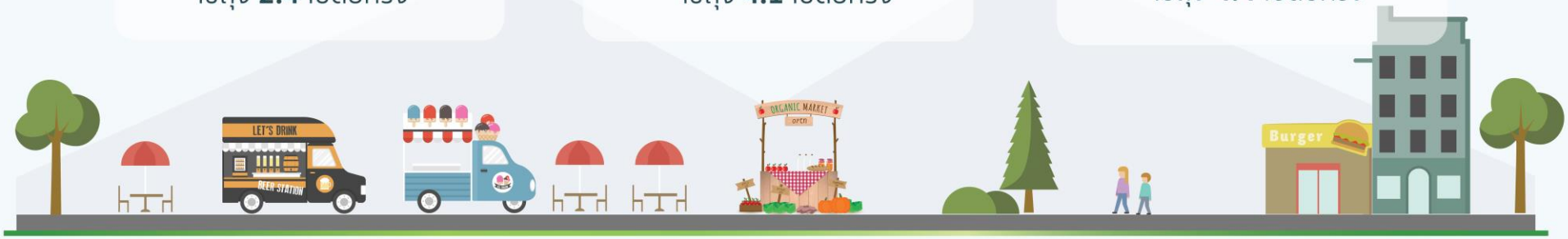

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

ทัศนคติด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

>85%

เห็นด้วยว่าควรให้ความสำคัญกับการ**แก้ปัญหาเศรษฐกิจก่อน**การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

>60%

เห็นด้วยกับการ**จัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม** แม้ว่าอาจจะทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น

>86%

ยินดีซื้อ**หลอดประหยัดพลังงาน**ที่มีราคาสูงกว่าหลอดไฟฟ้าปกติ แต่สามารถประหยัดค่าไฟฟ้าได้

>60%

ไม่เห็นด้วยว่าปัญหาโลกร้อนเป็นปัญหาเร่งด่วน ที่ต้องได้รับการแก้ไข

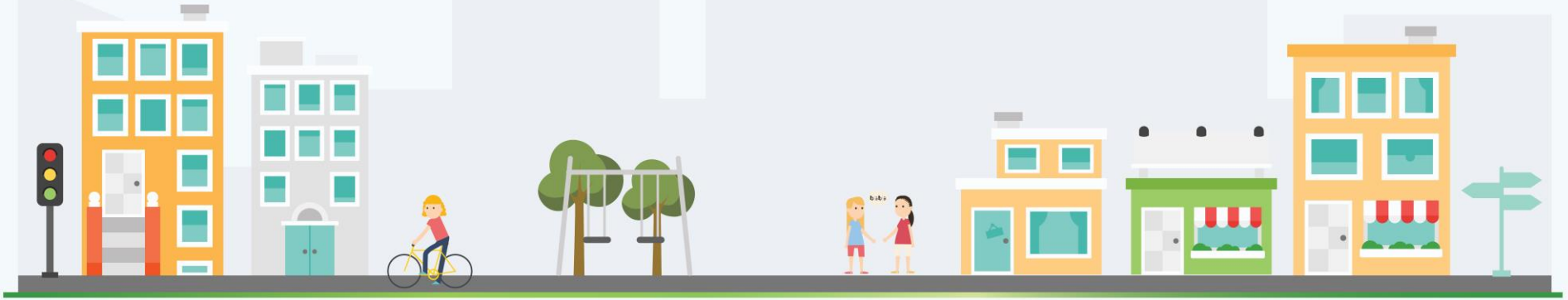

ERTC ปักหมุดรักษ์โลก

ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม (สส)

ERTC Network

DEQP

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

พฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติก และพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ปฏิเสธการรับถุงพลาสติก เมื่อซื้อสินค้าน้อยชิ้น

- เป็นประจำ 17.84%
- บ่อยครั้ง 28.14%
- **บางครั้ง** 39.22%
- ไม่เคย 14.80%

เตรียมถุงผ้า/ถุงพลาสติกใช้แล้ว ไปใส่สินค้า

- เป็นประจำ 7.50%
- บ่อยครั้ง 15.83%
- บางครั้ง 38.09%
- **ไม่เคย** 38.58%

เลือกรับแต้มรางวัลสะสมแทนการใช้ถุงพลาสติก

- เป็นประจำ 13.77%
- บ่อยครั้ง 23.48%
- บางครั้ง 27.70%
- **ไม่เคย** 35.05%

คัดแยกขยะรีไซเคิลก่อนนำไปทิ้ง

- เป็นประจำ 20.15%
- บ่อยครั้ง 29.90%
- **บางครั้ง** 34.31%
- ไม่เคย 15.64%

เปิดไฟ พัดลม หรือทีวีทิ้งไว้ แม้ไม่ได้ใช้

- เป็นประจำ 7.60%
- บ่อยครั้ง 13.24%
- บางครั้ง 37.50%
- **ไม่เคย** 41.67%

คัดแยกขยะเป็นพิษออกจากขยะทั่วไป

- เป็นประจำ 22.40%
- บ่อยครั้ง 25.64%
- **บางครั้ง** 33.28%
- ไม่เคย 18.68%

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาขยะถุงพลาสติก และ นโยบายในการจัดการถุงพลาสติก

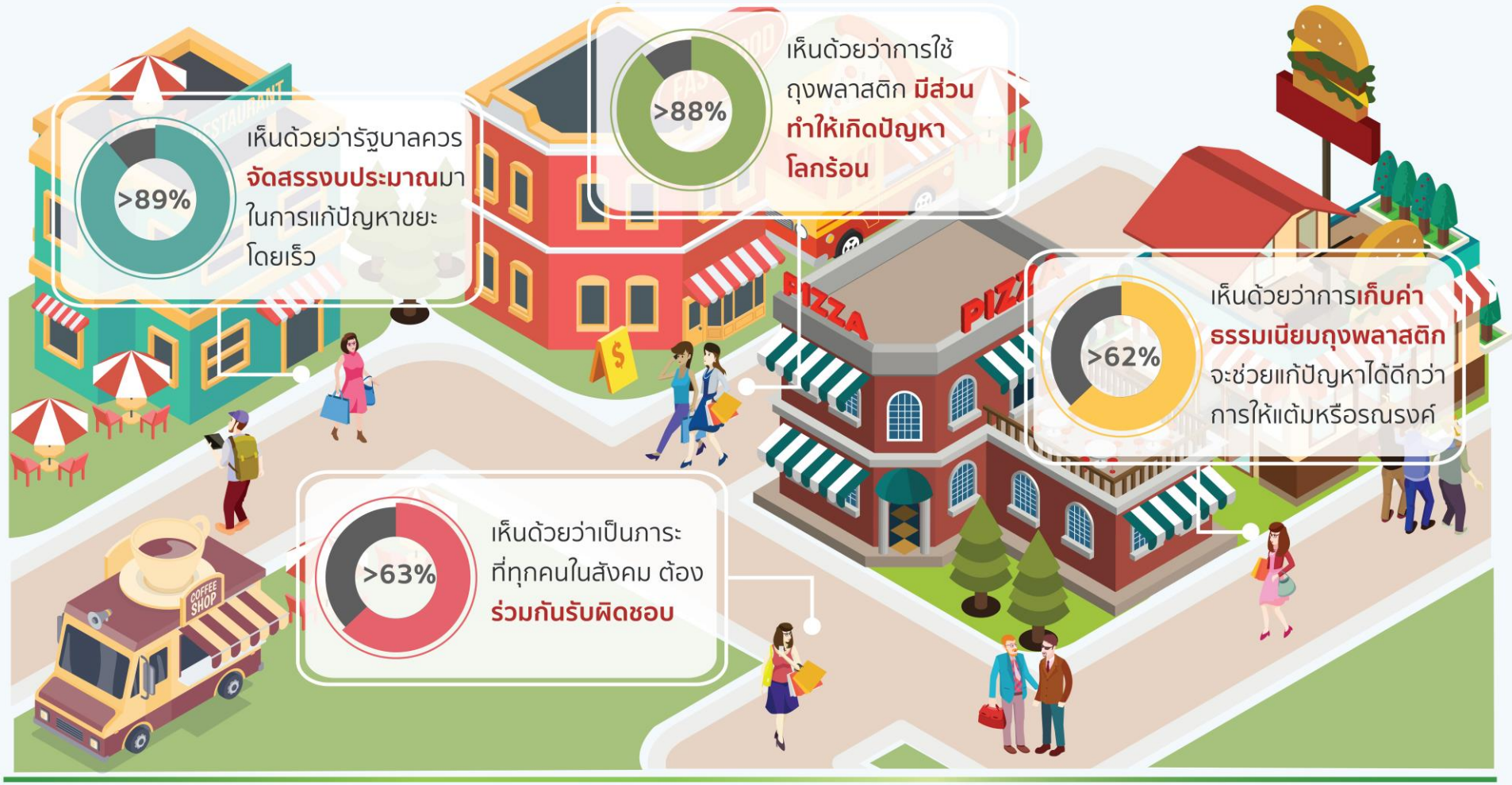

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

การประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักสถิติและเศรษฐศาสตร์ด้าน WTP และ WTA

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการ**เสนอแนะ**มาตรการทางเศรษฐศาสตร์
เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน
ในการลดการใช้ถุงพลาสติก ที่เหมาะสม

การวิจัยแบบผสมผสาน

การวิจัยเชิงปริมาณ

วิเคราะห์หาค่า**ความเต็มใจที่จะจ่าย** (Willingness to Pay : **WTP**)
และ **ความเต็มใจที่จะยอมรับ** (Willingness to Accept : **WTA**)
ของประชาชน เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

ข้อสรุปจากการ Focus Group

เห็นด้วยในหลักการเกี่ยวกับแนวทาง การ**ประเมินค่า WTP และ WTA** ที่จะนำมาใช้กำหนดค่าธรรมเนียม /อัตราการจ่ายคืนเงินสด

ตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย การ**จัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้**เหมาะสมกว่าการให้คืนเงินสด

การกำหนดค่าธรรมเนียมที่**ต่ำจนเกินไป** จะไม่สามารถลดการใช้ถุงพลาสติกได้มากนัก

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่สูง อาจจะทำให้ **ผู้มีรายได้น้อยได้รับผลกระทบ**

การจัดเก็บค่าธรรมเนียม อาจทำให้มีการ**ใช้ถุงดำมากขึ้น** แต่ก็มีค่าใช้จ่าย จึงไม่น่าเป็นห่วง

ควรจัดเก็บใน**อัตราเดียวทุกขนาด** ป้องกันการเลี่ยงไปใช้ถุงใบเล็กแทน

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

สรุปผลการสำรวจค่า WTP และ WTA

ค่า WTP ค่า WTA

สรุปว่า..

ค่าความเต็มใจที่จะจ่าย
จากแบบสอบถามเท่ากับ 1 บาท แต่ควรกำหนดให้สูงกว่า อาจเป็น 1.5-2 บาท/ถุง

ค่าความเต็มใจที่จะรับ
จากแบบสอบถามประมาณร้อยละ 70 ยินดีที่จะรับคืนเงินสด ไม่ว่าจะ 0.75 บาท หรือ 0.25 บาท

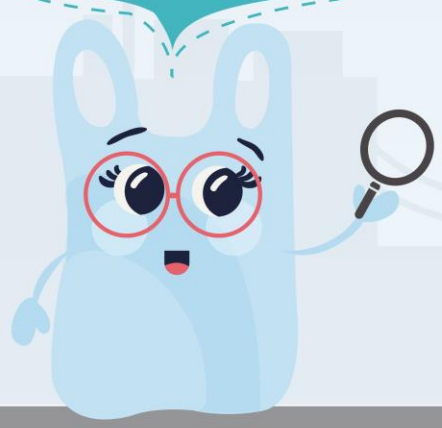

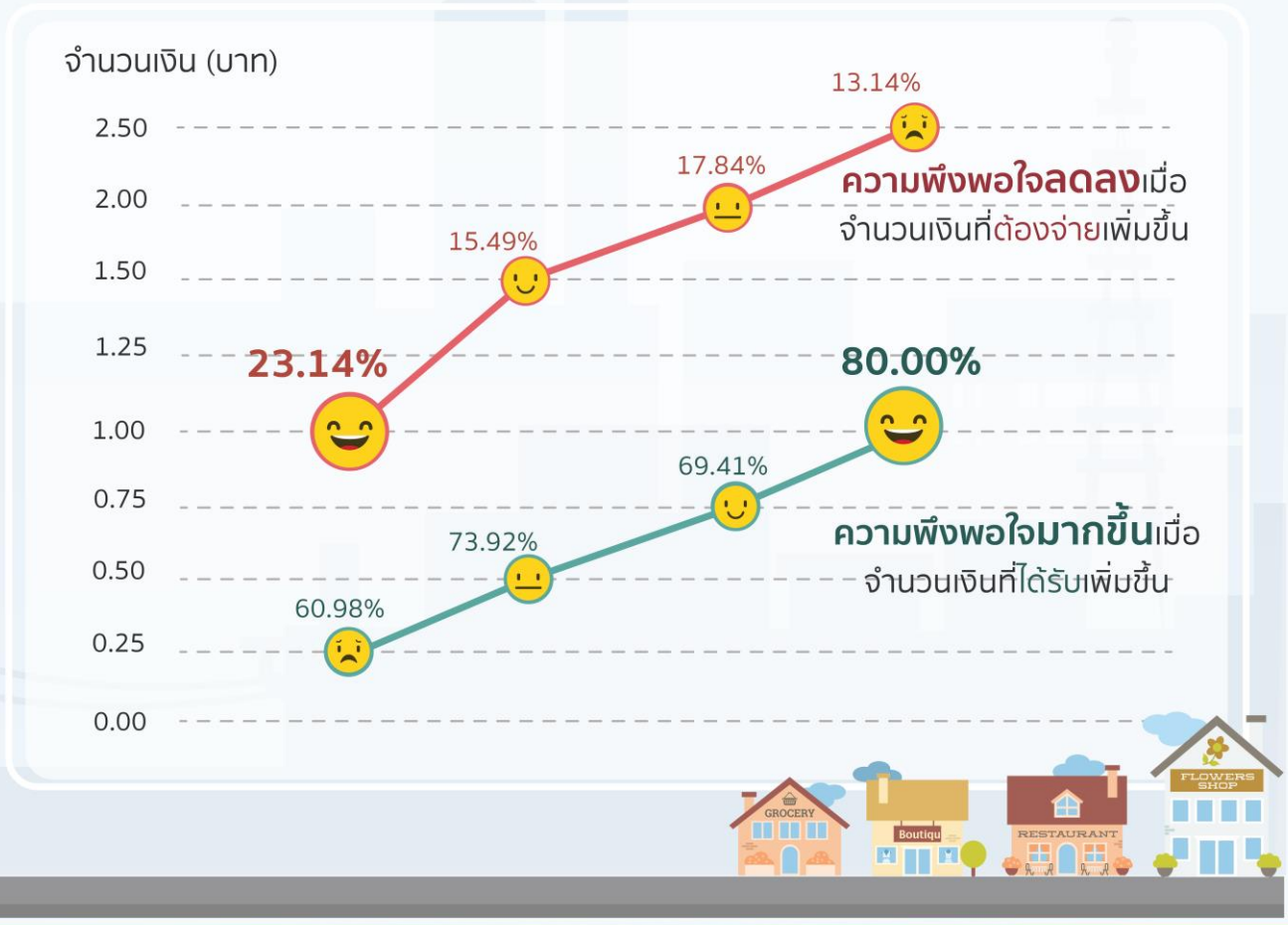

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ถุงพลาสติก

จัดเก็บค่าธรรมเนียม จากผู้ซื้อสินค้าที่ ใช้ถุงพลาสติก

เป็นมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ ตามหลัก**ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย**

ทำให้ผู้ซื้อสินค้าที่ใช้ถุงพลาสติก มีต้นทุนในการใช้สูงขึ้น ส่งผลให้มีการใช้ถุงพลาสติกลดลง

ค่าธรรมเนียมการจัดเก็บที่เหมาะสม

อ้างอิงได้จาก ผลการประมาณค่าความยินดีที่จะจ่าย **WTP**

หากกำหนดค่าธรรมเนียมให้สูงกว่าค่าความยินดีที่จะจ่าย ทำให้ผู้ซื้อสินค้าลดการใช้ถุงพลาสติกลง

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมถุงพลาสติกจากผู้ซื้อ ณ จุดขายสินค้า

ผู้ซื้อสินค้า | ผู้ซื้อสินค้า | ร้านค้า

ผู้เสียค่าธรรมเนียม | ผู้รับภาระค่าธรรมเนียม | ผู้ส่งรายได้ค่าธรรมเนียมให้รัฐ

ร้านค้าสมัยใหม่

ร้านค้าสะดวกซื้อ

ร้านค้าขายปลีกทั่วไป

การจัดเก็บรูปแบบนี้ **ใช้ได้เฉพาะร้านค้าสะดวกซื้อและร้านค้าสมัยใหม่ แต่ไม่สามารถครอบคลุมถึงร้านค้าปลีกทั่วไป** เนื่องจากยังไม่มีระบบการติดตามจัดเก็บค่าธรรมเนียม

มาตรการที่เกี่ยวข้องในการจัดการถุงพลาสติก

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมถุงพลาสติกจากผู้ซื้อ ณ โรงงานผลิต

ผู้ซื้อถุงพลาสติกมาจำหน่าย

ผู้ซื้อถุงพลาสติก/ร้านค้า/ผู้ซื้อสินค้า แล้วแต่ว่าใครต้องการผลักภาระค่าธรรมเนียมให้ใคร

ผู้ผลิตถุงพลาสติก

ผู้เสียค่าธรรมเนียม	ผู้รับภาระค่าธรรมเนียม	ผู้ส่งรายได้ค่าธรรมเนียมให้รัฐ

ร้านค้าสมัยใหม่

ร้านค้าสะดวกซื้อ

ร้านค้าขายปลีกทั่วไป

การจัดเก็บรูปแบบนี้ **ครอบคลุมร้านค้าทุกประเภท** เนื่องจากเป็นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากต้นทาง และยัง**สามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมถุงพลาสติกได้ทุกชนิด** ไม่จำกัดแค่ถุงแบบหูหิ้ว

การจ่ายเงินให้ผู้ซื้อลดการใช้ถุงพลาสติก

ผู้ขายสินค้าจ่ายเงินให้ผู้ซื้อ ที่ ลดการใช้ถุงพลาสติก

เป็นมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ที่กระตุ้นให้ผู้ซื้อลดการใช้ถุงพลาสติก แต่ภาระทางการเงิน ตกอยู่ที่ผู้ขายสินค้า

โดยผู้ขายสินค้าจะได้ประโยชน์จากการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อถุงพลาสติกไว้บริการลูกค้า

อัตราการจ่ายเงินให้ผู้ซื้อที่เหมาะสม

อ้างอิงได้จาก ผลการประมาณค่าความยินดีที่จะรับ **WTA**

หากกำหนดอัตราให้ใกล้เคียงกับค่าความยินดีที่จะรับ ทำให้ผู้ซื้อสินค้าลดการใช้ถุงพลาสติกลง